

Loviisa stad

Plan för förskoleundervisningen

2016

Innehållsförteckning

1	Förskoleundervisningen i Lovisa.....	3
1.1	Grunderna för förskoleundervisningens läroplan och läroplanen i Lovisa	3
1.2	Förskoleundervisningen i Lovisa.....	4
2	Principerna för förskoleundervisningen	5
2.1	Förskoleundervisningens uppdrag och mål.....	5
2.2	Förskolans värdegrund	6
2.3	Synen på lärande	7
2.4	Mångsidig kompetens i förskoleundervisningen.....	8
3	Verksamhetskultur som stödjer växande och lärande.....	13
3.1	Principer för verksamhetskulturen	13
3.2	Lärmiljöer i förskoleundervisningen.....	15
3.3	Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna	16
3.3.1	Samarbete inom förskoleundervisningen	16
3.3.2	Samarbete med vårdnadshavarna	17
3.3.3	Samarbete vid övergångarna.....	18
4	Principer för förskoleundervisningen	19
4.1	Mångsidiga arbetssätt	19
4.2	Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet	19
4.3	Gemensamma mål för undervisningen förverkligas genom lärområden	20
4.3.1	Mina många uttrycksformer.....	20
4.3.2	Språkets rika värld	21
4.3.3	Jag och vår gemenskap.....	22
4.3.4	Jag utforskar min omgivning	23
4.3.5	Jag växer och utvecklas.....	24
4.4	Specifika frågor angående språk och kultur	26
4.4.1	Svenska som andraspråk inom förskoleundervisningen	26
4.4.2	Invandrabarnet i Lovisa	27
5	Stöd för barnets växande och lärande	28
6	Elevvård	29
7	Bilagor	30

1 Förskoleundervisningen i Lovisa

1.1 Grunderna för förskoleundervisningens läroplan och läroplanen i Lovisa

Planen för förskoleundervisningen i Lovisa har gjorts upp i enlighet med Grunderna för den nationella läroplanen 2014. Förutom den här planen gör varje förskola årligen upp en egen arbetsplan där man noggrannare beskriver hur den kommunala läroplanen förverkligas i varje enhet.

De nationella grunderna, kommunens läroplan för förskoleundervisningen samt förskolornas egna verksamhetsplaner bildar en helhet som kompletterar varandra.

Förskoleplanen för Lovisa har utarbetats i samarbete med förskolepersonalen, vårdnadshavarna och andra samarbetspartners. Följande lokala planer och lagar stöder förverkligandet av läroplanen: Planen för småbarnsfostran, läroplanen för den grundläggande utbildningen, planen för morgon- och eftermiddagsverksamheten, välfärdsplanen för barn och unga enligt barnskyddslagen, lagen om elev- och studerandevård samt lagen om likabehandling.

1.2 Förskoleundervisningen i Lovisa

I Lovisa ges förskoleundervisning i huvudsak i skolorna. Ifall gruppen är mycket liten ordnas ingen skild förskoleundervisning, utan då kan undervisningen ordnas i t.ex. en sammansatt klass (åk 1-2). Grunderna för förskoleundervisningen följs oberoende var förskoleundervisningen ordnas. Skolornas föreståndare och rektorer ansvarar för förskoleundervisningen.

Förskoleundervisning ges på både svenska och finska, med beaktande av skillnaderna i språklig och kulturell bakgrund.

Förskoleundervisningen omfattar i allmänhet ett läsår och ges under minst 700 timmar.

Förskoleundervisningen ordnas så att barn som deltar i förskoleundervisning också har möjlighet att använda andra tjänster, så som för- och eftermiddagsvård, inom småbarnspedagogiken. Ifall dessa tjänster utnyttjas struktureras barnets dag som en helhet, där målen för förskoleundervisningen och den övriga småbarnspedagogiken beaktas. En bra och trygg dag är alltid utgångspunkten för ordnandet av förskoleundervisning, handledning och stödåtgärder.

Barn som deltar i förskoleundervisningen har rätt till skjuts enligt lagen om grundläggande utbildning §32 samt bildningsnämndens beslut.

2 Principerna för förskoleundervisningen

2.1 Förskoleundervisningens uppdrag och mål

Förskolan är en viktig tidsperiod i barnets liv. Målet är att varje barns lärtid fortlöper smidigt från småbarnspedagogik till förskoleundervisningen och vidare till den grundläggande utbildningen utgående från barnets behov.

Målet för förskoleundervisningen i Lovisa är att stöda och uppmuntra barnet så det får en bra grund inför skolstarten. Förskoleundervisningens uppdrag är att främja barnets förutsättningar för utveckling och lärande. Barnet får träna på färdigheter som koncentrationsförmåga, individuellt arbete, att kunna lyssna på och följa instruktioner, initiativtagande och att slutföra uppgifter. Dessa färdigheter främjar utvecklingen till en självständig individ.

Med tanke på den kommande skolstarten och framtiden i övrigt är det viktigt att stärka de sociala färdigheterna hos barnet. Barnets sunda självkänsla stärks genom mångsidig interaktion med andra människor.

Förskoleundervisningen är en målinriktad verksamhet som utgår från barnet. Undervisningens uppdrag är att stärka barnets positiva självbild och uppfattning om sig själv som en lärande individ. Verksamheten planeras också så, att varje barn har utmaningar på sin egen nivå. På det här viset främjas inläringen, självförtroendet stärks och var och en får känna glädje över att lyckas.

Vårdnadshavarnas delaktighet är en resurs för förskoleundervisningen. Genom samarbete med hemmet är det möjligt att bättre beakta barnets individuella behov.

2.2 Förskolans värdegrund

I Lovisa vill vi poängtera de sociala färdigheterna hos barnet samt stödja de färdigheter som behövs för den kommande skolstarten.

Förskoleundervisningen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Barnet har rätt att vara barn och varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Vi vill värna om barnets självkänsla och det viktigaste är att barnet känner sig tryggt. Barnet skall hela tiden få känna att en vuxen är närvarande och där just för henne eller honom.

Varje barn har rätt till en god undervisning. God förskoleundervisning kännetecknas av jämlikhet, uppmuntrande respons, en positiv atmosfär och rättvist bemötande.

Barnet har rätt att lära sig genom lek och att glädja sig över sitt lärande. Barnet ges möjlighet att uttrycka sig och sina tankar, hantera känslor och konflikter samt pröva och lära sig nya saker. Förskoleundervisningen stödjer också barnets förmåga att förstå värderingar, tillägna sig hälsosamma levnadsvanor samt utveckla sina emotionella färdigheter och sitt sinne för estetik. I förskolorna i Lovisa följer vi också principerna för hållbar utveckling.

I verksamheten lyssnar vi på barnen, hör på deras åsikter, diskuterar med dem och stödjer dem till att ta hänsyn till andra.

Vid planering av undervisningen beaktar vi olika inlärningsstilar.

I förskoleundervisningen poängterar vi samarbetet mellan personalen och vårdnadshavarna. För att skapa förutsättningar för konstruktiv kommunikation och undervisning, bemöter personalen familjerna med öppenhet och respekt för olika värden och syner på uppfostran.

2.3 Synen på lärande

Enligt förskoleundervisningens syn på lärande, tillägnar sig barn nya kunskaper och färdigheter genom växelverkan med andra barn, lärare, olika grupper och den närmaste omgivningen. Lärandet är en helhetsbetonad process som inbegriper handlingar, känslor, sinnesförnimmelser, fysiska upplevelser och tankar.

I Lovisa poängterar vi barnets egen aktivitet och tillit till sina egna möjligheter som en lärande individ. Barnet lär sig bäst genom att själv vara aktivt och jobba mångsidigt med ett ämne som intresserar. Utgångspunkten för lärandet är barnets tidigare erfarenheter och kunskaper. Det är viktigt att nya kunskaper och färdigheter har anknytning till barnets vardag och erfarenhetsvärld. Målet är att nya kunskaper och färdigheter väcker barnets lust att lära sig mera.

I verksamheten lyssnar man på barnet, hör på dess åsikter, diskuterar med det och stödjer det till att ta hänsyn till andra.

I förskoleundervisningen lär sig barnet genom att leka, röra på sig, utforska, utföra små arbeten, skapa och uttrycka sina upplevelser. Positiva känsloupplevelser, glädje och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar barnet att utveckla sin kompetens.

2.4. Mångsidig kompetens i förskoleundervisningen

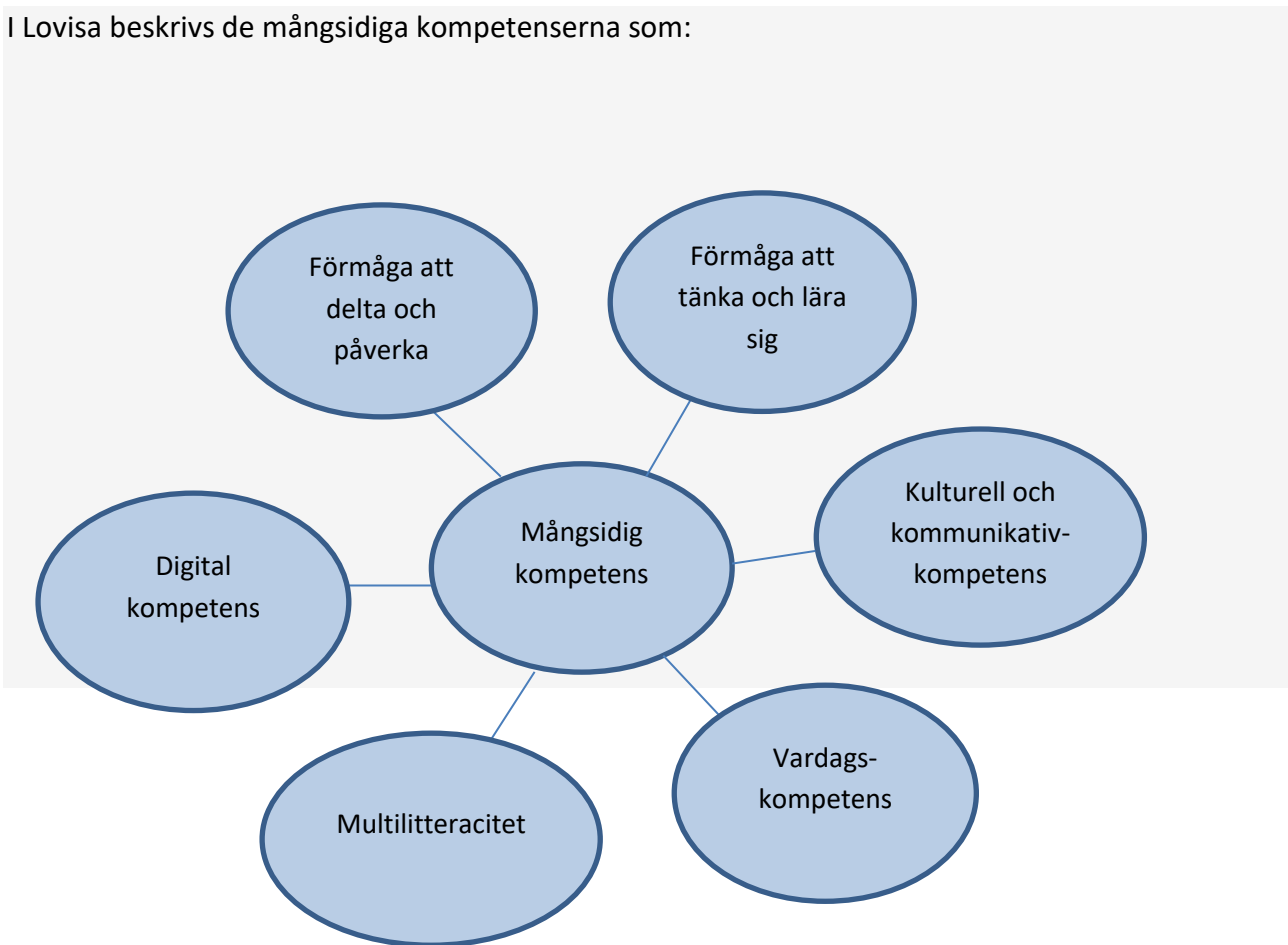
Med mångsidig kompetens avses en helhet som består av kunskaper, färdigheter, värderingar, attityder och vilja. Kompetens innebär också förmåga att använda sina kunskaper och färdigheter på det sätt som situationen kräver. Utvecklingen av mångsidig kompetens börjar i den tidiga barndomen och fortgår hela livet.

Förskoleundervisningen bygger på helheter och därför beaktas mångsidig kompetens i all verksamhet i förskolan. Utvecklingen av mångsidig kompetens främjar barnets växande som individ och som medlem i sin grupp.

De olika delområdena inom mångsidig kompetens stödjer barnets förmåga att rikta in sig på livslångt lärande och lägger grunden för en hållbar livsstil. I förskoleundervisningen ligger tyngdpunkten på de sociala och kulturella dimensionerna av hållbar livsstil.

Arbetsätten i förskolan, hur lärmiljöerna utformas och hur barnets lärande och välbefinnande stöds påverkar utvecklingen av mångsidig kompetens i högre grad än innehållet i undervisningen.

I Lovisa beskrivs de mångsidiga kompetenserna som:

Förmåga att tänka och lära sig

Tänkandet och färdigheten att lära sig utvecklas genom kommunikation i samverkan med de andra barnen i gruppen. Dessa färdigheter skapar förutsättningar för utvecklingen av övriga kompetenser och livslångt lärande.

Då barnet uppmuntras i förmågan att tänka är det viktigt att den vuxna verkligen är närvarande, lyssnar på barnet samt visar intresse för barnets tankar. Då man diskuterar är det bra om den vuxna får barnet att själv fundera på olika synvinklar gällande ämnet, istället för att ge färdiga svar. I takt med att barnets tankeförmåga utvecklas ändras även barnets sätt att fungera.

Barnets minne och fantasi utvecklas med hjälp av till exempel ramsor, musik och drama. Lekar, spel och olika problemlösnings- och forskningsuppgifter ger barnet upplevelser samt möjligheter att känna glädje över att inse och upptäcka nya saker. Mångsidig motion och perceptionsmotoriska övningar stödjer barnets lärande.

Barnet uppmuntras att fråga och ifrågasätta, att pröva och lära sig också krävande saker. Vi sporrar barnet att glädja sig när man lyckas och samtidigt att inte ge upp om man misslyckas. Barnet lär sig också att uppmuntra andra .

Arbeten dokumenteras och vi diskuterar och utvärderar tillsammans med barnet hur man lyckats med olika saker.

Kulturell och kommunikativ kompetens

Att kunna kommunicera, uttrycka sig och förstå andra har stor betydelse för individens funktionsförmåga och välbefinnande i en mångkulturell värld.

Vi anser att det egna språket och kulturen är grundförutsättningen för utvecklingen av den egna identiteten. Barnet uppmuntras att vara sig själv och lär sig att uppskatta sina egna och andra familjers traditioner och vanor. Barnet lär sig också att olikheter kan vara en rikedom. Barnet bemöts med respekt och man lär sig att vara vänlig och uppföra sig väl mot andra.

Förskoleundervisningen erbjuder barnet möjligheter att på ett tryggt sätt öva sin förmåga att kommunicera och uttrycka sig i kamratgruppen och med vuxna i närmiljön. Problemsituationer löser vi tillsammans och barnets aktiva roll poängteras.

Vi vill uppmuntra barnet att lära känna och umgås med andra människor. Vi uppmärksammar olika traditioner som t.ex. lucia-firandet samt arrangerar och deltar i olika fester. Lekar och aktiviteter som förutsätter samarbete ger också barnet möjlighet att öva sig att uppträda i olika situationer och med olika människor. Barnet får också kulturella erfarenheter genom deltagande i teater- eller konsertbesök. Tillsammans med barnen bekantar man sig också med närmiljön och dess kulturella mångfald.

Vardagskompetens

Alla behöver kunna ta hand om sig själva, värna om sin hälsa och trygghet och använda teknik i vardagen. Det handlar om individens välbefinnande och att tillägna sig en hållbar livsstil.

I förskoleundervisningen lär sig barnet att ta ansvar för sig själv och andra, för sina saker och den gemensamma miljön utgående från sina egna förutsättningar. Barnets vardagsrytm och betydelsen av måltider och vila tas upp i undervisningen och med vårdnadshavarna. Särskild vikt fäster vi vid mångsidig och tillräcklig motion som en förutsättning för barnets lärande och välbefinnande. Samtidigt diskuterar vi vad som inverkar positivt respektive negativt på välbefinnandet. Barnet får också lära sig att röra sig tryggt i trafiken.

I förskoleundervisningen i Lovisa poängterar vi självständighet och initiativtagande. Barnet uppmuntras till att försöka göra själv och lära sig att be om hjälp vid behov. Den vuxnas uppgift är att handleda barnet i dessa försök.

Multilitteracitet

Med multilitteracitet avses förmågan att tolka och producera olika slag av meddelanden. Multilitteracitet omfattar olika former av läskunnighet, såsom grundläggande läsfärdighet, numerisk läskunnighet, bildkunskap och mediekunskap.

Genom multilitteraciteten tolkar vi vår omgivning. Utvecklingen av multilitteracitet börjar redan i den tidiga barndomen och fortgår hela livet. Tillsammans med vårdnadshavarna stödjer förskoleundervisningen utvecklingen av barnets multilitteracitet.

I Lovisa poängterar vi den vuxnas förebild för att barnet så småningom skall kunna utveckla en mångsidig läskunnighet. Barnet behöver också en rik textmiljö, kultur producerad av barn och kulturella tjänster avsedda för barn, såsom filmer, lekramsor och musik.

Digital kompetens

Eftersom digital kompetens är en viktig medborgarfärdighet får barnet bekanta sig med olika informations- och kommunikationsteknologiska verktyg, tjänster och spel i undervisningen. Barnets kommunikationsfärdigheter, färdigheter att lära sig och den begynnande skriv- och läsfärdigheten stöds också med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.

Apparaterna används som redskap i verksamheten eller stöd för barnets individuella behov, men de kan ändå aldrig ersätta den växelverkan och närhet som sker mellan människor.

Förmåga att delta och påverka

Barnen har rätt att bli hörda och att vara delaktiga i frågor som påverkar deras liv. Förskoleundervisningen stödjer barnets småningom framväxande förmåga att delta och påverka. För att barnet skall förstå betydelsen av gemensamma regler och överenskommelser får barnet själv vara med och göra upp de gemensamma reglerna för förskolan. Barnet handleds också till gemensamt ansvar gällande gemensamma saker.

Verksamheten i förskolan planeras, genomförs och utvärderas i samverkan med barnet, förskolepersonalen och vårdnadshavarna.

I förskoleundervisningen är vi öppna för idéer som kommer från barnet. Detta innebär att den vuxna måste vara flexibel i sin planering. Verksamheten bygger på sådana projekt där barnet kan vara delaktigt. Verksamheten fungerar utgående från barnets intressen och önskemål, men det är ändå alltid i sista hand den vuxna som leder den.

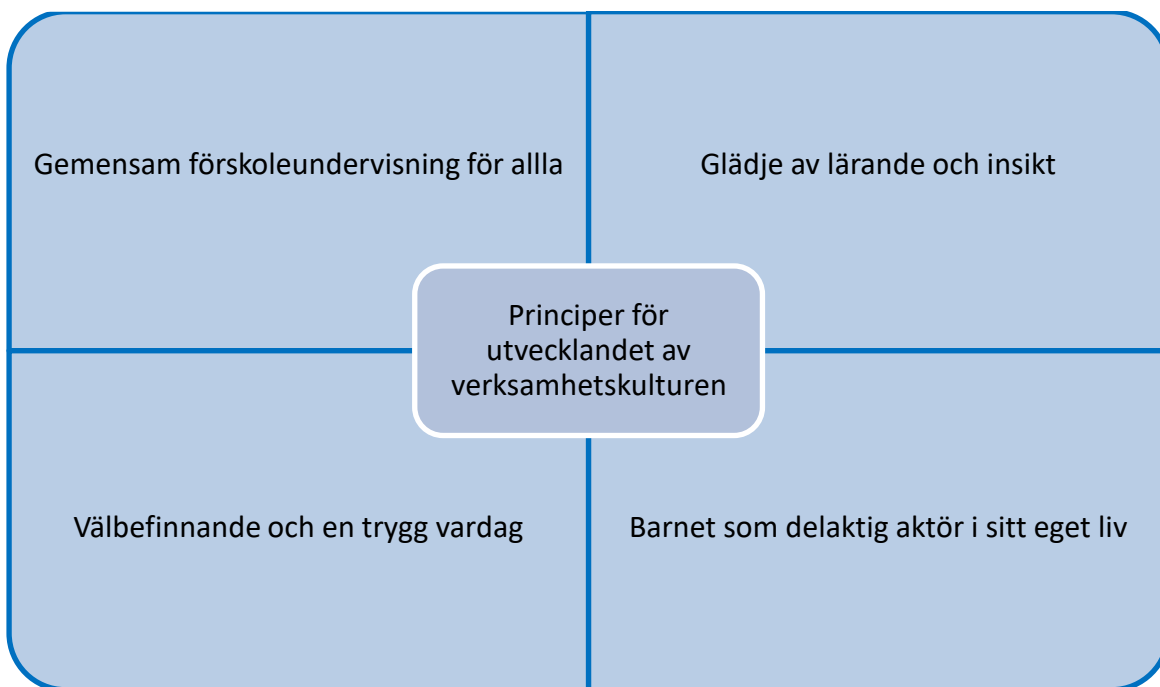
3 Verksamhetskultur som stödjer växande och lärande

Verksamhetskultur är det handlingsmönster för hur förskolan fungerar. Målet för förskoleundervisningen i Lovisa är att skapa en verksamhetskultur av god kvalitet som främjar lärandet och välbefinnandet. Verksamhetskulturen utvecklas tillsammans med barnen och deras vårdnadshavare.

Verksamhetskulturen utvecklas bland annat genom att pröva mångsidiga arbetsätt, nya lösningar i lärmiljöerna och genom att utveckla yrkeskompetensen i samarbetsnätverk. Systematisk självvärdering och kontinuerlig utveckling är en naturlig del av förskolans vardag.

3.1. Principer för verksamhetskulturen

Principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen genomförs inom ramen för följande beskrivningar i läroplanen i Lovisa:

- **Gemensam förskoleundervisning för alla**

Alla barn i förskolan skall få en jämlik undervisning med lämpliga utmaningar i lärandet. Barnet lär sig som en unik individ med rätt till stöd för växande och lärande vid behov. Barnet handleds i att ta hänsyn till andra och att respektera andras integritet.

- **Glädje av lärande och insikt**

Barnet sporras till att våga pröva, försöka och misslyckas, samt att se saker från ett positivt perspektiv. Barnet uppmuntras också att lära sig olika färdigheter och kunskaper i egen takt. Leken utnyttjas mångsidigt i undervisningen.

- **Barnet som delaktig aktör i sitt eget liv**

I förskoleundervisningen ges alla barn möjligheten att uttrycka sina åsikter och tankar. Barnets idéer och initiativ beaktas i verksamheten och man lär sig att ta gemensamt ansvar över saker som berör alla.

- **Välbefinnande och en trygg vardag**

Öppen kommunikation, ömsesidig respekt samt omsorg och omtanke om andra och miljön återspeglas i förskoleverksamheten. Hälsosamma levnadsvanor som betydelsen av motion, vila, mat och hygien uppmärksammas i förskoleundervisningen. Barnet får också lära sig att agera tryggt och säkert i olika lärmiljöer.

3.2 Lärmiljöer i förskoleundervisningen

Med lärmiljöer i förskoleundervisningen avses de lokaler, platser, redskap, grupper och förfaringsätt som stödjer barnens växande, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna bildar mångsidiga och flexibla pedagogiska helheter. De ger möjligheter till lek, kreativa lösningar och mångsidig analys av olika företeelser med hjälp av aktiverande arbetssätt som motiverar barnet.

En god inlärningsmiljö innebär bl.a. att redskapen är lätt tillgängliga, ändamålsenliga och inbjudande.

I Lovisa vill vi att barnet skall ha rätt till en lugn, harmonisk och trygg lärmiljö. För att möjliggöra detta behövs det tillräckligt med personal, samt tillräckligt stora utrymmen som gör det möjligt att använda olika arbetssätt som smågruppsverksamhet och pararbeten. Utrymmena skall också vara trivsamma och rena, samt inomhusluften av god kvalitet.

I Lovisa har vi en lärmiljö med en mångsidig och riklig natur. Det finns hav, bäckar, skog och grönområden, samt landsbygd och uppbyggda miljöer. Förskoleundervisningen genomförs också delvis via utomhuspedagogisk verksamhet. Utgående från den egna värdegrunden använder förskolorna i Lovisa sig av olika verksamhetsmodeller, t.ex. Finlands svenska idrotts Skogsmulle- och strövarverksamhet, Natur och Miljöns Grön flagg-program och material från Finlands Scouter eller Mannerheims barnskydds-förening. Verksamheten preciseras närmare i den egna verksamhetsplanen.

Planeringen och utvecklingen av lärmiljöerna i förskolan är en oavbruten process som både barn och personal deltar i.

3.3 Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna

Målet med samarbetet är att förskoleundervisningen, småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen bildar en logisk kontinuitet som stödjer barnets utveckling och lärande. Samarbetet säkerställer kvaliteten på förskoleundervisningen och stärker barnets och vårdnadshavarnas delaktighet. Samarbetet är systematiskt och det utvecklas samt utvärderas kontinuerligt.

Ett bra samarbete inom personalen är också nödvändigt med tanke på en välmående arbetsgemenskap och för undervisningens kvalitet. Samtidigt fungerar samarbetet mellan de vuxna i förskolan som en bra modell för barnet.

Att stärka barnets samarbetsförmåga är ett av de mest centrala målen i förskoleundervisningen. Olika samsarbetsformer och smågruppsarbete används inom förskoleundervisningen. Barnet uppmuntras och stöds till att verka som medlemmar i en grupp och i att utveckla sin egen samsarbetsförmåga.

3.3.1 Samarbete inom förskoleundervisningen

För att berika varje barns utveckling och lärande under förskoletiden samarbetar vi i Lovisa också med olika aktörer i närmiljön. Förskolan samarbetar bl.a. med småbarnspedagogiken, skolan, social- och hälsovården, biblioteket, kultur- och fritidsväsendet samt församlingen.

Borgånejdens musikinstitut erbjuder också årligen olika musikföreställningar för förskolebarnet, samt tillfällen där man har möjlighet att bekanta sig med olika instrument.

Förskolebarnet får bekanta sig med församlingens verksamhet och med kyrkobyggnaden enligt överenskommelse med församlingens personal.

3.3.2 Samarbete med vårdnadshavarna

Utgångspunkten för samarbetet är att bygga upp ett förtroligt och öppet förhållande mellan förskola och vårdnadshavare. Genom ömsesidig respekt möjliggörs ett fungerande samarbete och det främjar barnets inlärning, trygghet och välbefinnande i förskolan.

Vårdnadshavarna har det primära ansvaret för barnets fostran. Förskolan stödjer hemmets fostringsuppgift och svarar för att fostra och lära barnet som en medlem i förskolegruppen.

En stor del av den löpande informationen mellan förskolan och hemmet sköts via skolans Wilma-program. Andra samarbetsformer är dagliga diskussioner och dagar då vårdnadshavarna kan bekanta sig med förskolan. Dessutom försöker man också ordna gemensamma evenemang, utfärder, temakvällar och fester. Idéer och föräldrarnas sakkunskap utnyttjas också i verksamheten.

Tillfällen då förskolans personal och vårdnadshavarna träffas är dels föräldramöten och dels individuella möten. Den individuella kontakten till hemmet är särskilt viktig när det gäller barn som har behov av stöd.

I början av höstterminen ordnas ett föräldramöte där man i korthet presenterar läroplanen samt verksamheten och praktiska arrangemang i förskolan.

Under hösten ordnas ett utvecklingssamtal för barnet och vårdnadshavarna där man diskuterar förskolans och familjens värden, fostringsmetoder och mål. Samtidigt gör man upp en personlig plan för barnets lärande.

Vid diskussioner med vårdnadshavarna reserveras tillräckligt med tid. Vid diskussionerna uppmärksammar man barnets tidigare erfarenheter av lärmiljöer, utveckling, inlärning och saker som intresserar barnet. Man diskuterar också hur barnets utveckling och inlärning framskridit.

På våren ordnas ett utvärderingssamtal där man diskuterar förskoleåret som en helhet, samt om vi nått de på hösten uppställda målen. Samtidigt funderar vi tillsammans på den kommande skolstarten och därtill hörande frågor.

På hösten gör vi en förfrågan angående förskolans verksamhet.

Respons från vårdnadshavarna och barnet tas i beaktande då undervisningen, olika former av stöd och verksamhetskulturen utvecklas. Med hänvisning till detta bes vårdnadshavarna göra en utvärdering angående verksamheten. Detta görs på våren innan förskoleåret tar slut.

3.3.3 Samarbete vid övergångarna

Övergången från hemmet eller den tidigare småbarnspedagogiken till förskolan och från förskolan till skolan är viktiga skeden i barnets liv. En smidig övergång främjar barnets känsla av trygghet och välbefinnande samt hans förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Förfaringssätten vid övergångarna ska vara planmässiga.

Målet är att barnet och vårdnadshavarna bekantar sig med lärmiljöerna, verksamheten och personalen i förskole- och nybörjarundervisningen innan undervisningen inleds.

Det är viktigt att information som är nödvändig för anordnande av stöd för lärande och elevvård överförs när barnet övergår från en enhet till en annan eller från ett utbildningsstadium till följande.

Övergången från småbarnspedagogik till förskoleundervisning

Genom olika besökstillfällen, gemensamma evenemang och annan gemensam verksamhet bekantar sig de blivande förskolebarnen med den kommande förskolans utrymmen och personal. Utöver detta ordnas en skild besöksdag för de blivande förskolebarnen på våren.

Detta samarbete sker utgående från varje daghemsenhets och förskolas gemensamma planering. Småbarnspedagogiken ansvarar för att samarbetet inleds på hösten, medan det är förskoleundervisningens skyldighet att bjuda in till besöksdagen på våren. Samarbetet utvärderas årligen och utgående från detta utvecklas verksamheten.

Vårdnadshavarna har också möjlighet att bekanta sig med förskolans utrymmen och personal innan förskoleundervisningen inleds. På våren innan förskolan börjar ordnas ett möte eller motsvarande tillfälle där förskolan och verksamheten presenteras. I samband med detta får vårdnadshavarna också information gällande möjligheten till morgon- och eftermiddagsvård under förskoleåret.

För informationsöverföringen ordnas ett mångprofessionellt möte. I mötet deltar personal från småbarnspedagogiken, specialbarnsträdgårdsläraren, den blivande förskoleläraren och skolans speciallärare. Specialbarnsträdgårdsläraren fungerar som sammankallare för detta möte.

Övergången från förskoleundervisning till nybörjarundervisning

Före övergången från förskola till skola bör barnet få bekanta sig med den nya miljön samt personalen i skolan. Detta sker i form av gemensamma lektioner, gemensamma evenemang och annan gemensam verksamhet. Varje förskola och skola planerar själva hur de vill samarbeta, men samarbetsformen skall vara ändamålsenlig så att både personal och barn drar nytta av den. Planen för samarbetet skrivs i den egna verksamhetsplanen. Samarbetet utvärderas årligen för att på bästa sätt kunna utveckla verksamheten.

För vårdnadshavarna ordnas också under våren ett informationstillfälle där man har möjlighet att ställa frågor angående skolstarten, samt i mån av möjlighet bekanta sig med barnets blivande lärare.

Informationsöverföringen sker på ett mångprofessionellt möte.

4 Principer för förskoleundervisningen

4.1 Mångsidiga arbetssätt

Handledd och spontan lek samt åskådliggörande arbetssätt som främjar barnets aktivitet och kreativitet utgör en väsentlig del av förskolans verksamhet. Arbetssätten i förskoleundervisningen är både verktyg och föremål för lärandet.

När barnet leker lär det sig och gestaltar världen. Därför är lek i olika former central i förskoleundervisningen.

Upplevelser av att lyckas och uppmuntrande respons bidrar till att utveckla en positiv självkänsla hos barnet. Målet är att barnets vilja att försöka och att lära sig stärks och att det förlitar sig på sin förmåga att lära sig nya saker.

4.2 Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet

I förskoleundervisningen används utvärderingen som hjälp för att planera och utveckla undervisningen och för att stödja varje barns välbefinnande, växande och lärande. Barnet, vårdnadshavarna och personalen deltar kontinuerligt i utvärderingen av undervisningen.

För att kunna upprätthålla och utveckla kvaliteten på förskoleundervisningen genomför undervisningspersonalen målmedvetet och regelbundet självvärdering. Efter varje projekt eller temahelhet utvärderar förskoleläraren sitt eget arbete genom att fundera på vad man gjorde, om man uppnådde målen och förbättringsförslag. I Lovisa vill man poängtera vikten av personalens yrkesutveckling, men också självutveckling via fortbildningar, kurser och litteratur.

Utvärdering som riktas till barnet skall vara uppmuntrande och stödjande. Utgångspunkten för responsen är de mål som satts upp för barnet och för gruppen. Det är förskolepersonalens uppgift att följa med barnets utveckling gällande arbete, beteende och lärande. Uppföljningen baserar sig på kontinuerlig observation samt mångsidig dokumentation.

Förskoleundervisningen utvecklar barnets förutsättningar för självvärdering. Målet med självvärderingen är att öka barnets förståelse för den egna inlärningsprocessen. När barnet blir medvetet om sin egen utveckling utvecklar det en positiv uppfattning om sig själv som en lärande individ. Läraren uppmuntrar också barnet att fundera över hur gemensamma uppgifter lyckats. Självvärderingsförmågan som småningom utvecklas under barnets lärtig, utgör en del av förmågan att lära sig.

När läsåret avslutas ges barnet ett intyg för deltagande i förskoleundervisningen.

4.3 Gemensamma mål för undervisningen förverkligas genom lärområden

Undervisningen i förskolan är helhetskapande och består av lärområden av olika omfattning som genomförs på olika sätt och utgående från de gemensamma målen som satts upp för undervisningen. Hur lång tid som används för varje lärområde och hur de genomförs varierar beroende på ämnesområdet, situationen och på hur barnets lärande framskrider.

4.3.1 Mina många uttrycksformer

I förskoleundervisningen uppmuntras och stöds barnet i att använda olika uttrycksformer. Undervisningen planeras så att barnet får upplevelser av konst och erfarenheter av en kreativ process bestående av planering, genomförande och utvärdering. I barnets skapande är processen viktigare än resultatet.

MÅL	INNEHÅLL	I LOVISA
Målet för den mångsidiga och multisensoriska musikaliska verksamheten är att stärka barnets musikintresse och förhållande till musiken	<ul style="list-style-type: none"> • sång • dans och rörelse • spela och skapa egen musik, improvisation • bekanta sig med olika musikstilar och instrument • bekanta sig med olika grundbegrepp i musiken (ljudnivå, ljudlängd, ljudstyrka och klangfärg) 	<ul style="list-style-type: none"> • lyssna på musik • om det är möjligt utnyttjas lokala kulturproducenter • årligen återkommande evenemang som "Konsert till alla skolor" • samarbete med Borgånejdens musikinstitut
Barnet uppmuntras att skapa olika slöjdarbeten och att använda olika arbetsredskap och tekniker. Barnets egen fantasi utnyttjas	<ul style="list-style-type: none"> • hårda och mjuka material används • olika slöjdtekniker • barnet planerar och tillverkar ett mera omfattande slöjdarbete 	<ul style="list-style-type: none"> • återvinningsmaterial utnyttjas • användning av naturmaterial
Utvecklingen av barnets visuella tänkande och visuella uttryck stöds genom att utnyttja barnets erfarenhetsvärld och intressen	<ul style="list-style-type: none"> • bilder skapas på olika sätt, med olika verktyg och olika material • konstupplevelser genom egen tolkning och bedömning • genom konsten uppmuntras barnen att tolka och 	<ul style="list-style-type: none"> • återvinningsmaterial utnyttjas • barnens arbeten är en del av lärmiljön • närmiljön och naturen utnyttjas i undervisningen

	beskriva sina tankar och känslor	
Barnet får en mångsidig erfarenhet av att uttrycka sig muntligt och kroppsligt	<ul style="list-style-type: none"> • mångsidiga uttrycksformer där musik, ramsor, dikter, barnlitteratur samt barnets fantasi och erfarenheter utnyttjas • lek och kommunikation med språket och kroppen 	<ul style="list-style-type: none"> • barngruppens egna föreställningar och produktioner • <u>teaterupplevelser årligen</u>

4.3.2 Språkets rika värld

Språket är för barnet både ett föremål och ett verktyg för lärandet. Det centrala i förskoleundervisningen är att väcka barnets intresse och nyfikenhet för talat språk och för att läsa och skriva. Goda språkförebilder och positiv respons har stor betydelse för lärandet.

I de svenska förskolorna i Lovisa försöker man stödja det svenska språket extra mycket eftersom många barn kommer från tvåspråkiga hem. Barnet uppmuntras till att använda undervisningsspråket både under den ledda verksamheten samt under fri lek.

MÅL	INNEHÅLL	I LOVISA
<p>Främja barnets språkliga utveckling och kommunikationsfärdigheter</p> <p>Främja barnets språkliga medvetenhet</p> <p>Stödja barnets begynnande läs- och skrivfärdigheter utgående från sin egen förmåga</p> <p>Stödja barnets utveckling av den språkliga och kulturella identiteten</p> <p>Stärka barnets intresse för språk och kultur</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iaktta, utforska och experimentera med talat och skrivet språk • bekanta sig med språkets uppbyggnad (ord, bokstäver, stavelser och ljud) • dikter, ramsor och barnlitteratur • språklekar • övning i att tala, återberätta och lyssna • produktion av egna texter och berättelser • mångsidiga interaktionssituationer • vi bekantar oss med de språk och kulturer som finns i barngruppen och i närmiljön 	<ul style="list-style-type: none"> • aktivitet och rörelse som en del av inläringen • användning och utnyttjande av biblioteket eller biblioteksbussen • drama och teater • de vuxna fungerar som goda språkmodeller för barnet • som en tvåspråkig kommun samarbetar vi över språkgränserna i mån av möjlighet

4.3.3 Jag och vår gemenskap

Målet är att stärka barnets intresse för samhälllig verksamhet, i synnerhet i närmiljön, och att stärka barnens delaktighet i sin verksamhetsmiljö. Undervisningen stödjer barnets förmåga till etiskt bemötande och tänkande samt utvecklingen av emotionella färdigheter.

MÅL	INNEHÅLL	I LOVISA
Göra barnet uppmärksamt på nuet, samt ge möjlighet att leva sig in i händelser och situationer ur ett historiskt perspektiv	<ul style="list-style-type: none"> vi bekantar oss med en person eller ett objekt i närmiljön på ett åskådligt sätt genom att använda flera sinnen och olika uttrycksformer fester, festtraditioner och berättelser samt traditionella lekar och – sånger 	<ul style="list-style-type: none"> händelser och seder som hör till den finska och finlandssvenska kulturen uppmärksammas Lovisa stads egna kulturobjekt uppmärksammas
Stärka barnets intresse för samhällsfrågor , i synnerhet i närmiljön. Stärka förmågan och möjligheten till att delta och påverka	<ul style="list-style-type: none"> diskussioner tillsammans med barnet om aktuella frågor i närmiljön och samhället vi bekantar oss med medier och prövar att producera media på ett lekfullt sätt. regler för förskolegruppen skapas och utvecklas vi bekantar oss med barnets rättigheter 	<ul style="list-style-type: none"> mediefostran verksamheten planeras tillsammans med barnet barnkonventionens dag firas man bekantar sig med olika yrken den nationella Hem- och skola dagen firas besök till t.ex. äldreomsorgsboenden
Med hjälp av etisk fostran stärker man barnets positiva jag- bild och självkänsla Barnet handleds i att identifiera sina känslor samt att handla vänligt och ansvarsfullt Barnen handleds att lösa konfliktsituationer som uppstår mellan barnen på ett konstruktivt sätt	<ul style="list-style-type: none"> etisk fostran kopplas till barnets vardag och verkliga situationer som är förknippade med känslor och etiska val vi diskuterar med barnet och funderar över vänskap och respekt för andra, glädje och rädsla, könsrelaterade antaganden och hur man skiljer på rätt och fel 	<ul style="list-style-type: none"> emotionella färdigheter bra självbild säkerhet livsglädje ansvarstagande för egna och andras saker

<p>Genom åskådningsfostran hjälper man barnet att förstå och respektera olika konfessionella traditioner och sedvänjor</p> <p>Barnet uppmuntras att fundera över olika livsfrågor i samverkan med andra barn</p> <p>Barnet ges möjlighet att bli hörda i existentiella livsfrågor</p> <p>Stärka barnets förmåga att förstå ord och begrepp som anknyter till religioner och åskådningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vi bekantar oss med de religioner och åskådningar samt där tillhörande traditioner som förekommer i barngruppen • åskådningar som inte har någon religiös anknytning granskas vid sidan av övriga åskådningar • åskådningsfostran kopplas ihop med vardagliga företeelser, fester och aktuella händelser som har religiös eller konfessionell innebörd. • tid och utrymme ges för barnets frågor och funderingar 	
--	---	--

4.3.4 Jag utforskar min omgivning

MÅL	INNEHÅLL	I LOVISA
<p>Erbjuda barn som befinner sig i olika stadier av det matematiska tänkandet glädje över insikt och lärande</p> <p>Stärka grunden för barnets matematiska tänkande och för matematiskt lärande</p> <p>Stärka utvecklingen av barnets geometriska tänkande</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vi bekantar oss med matematiska fenomen i vardagliga situationer i närmiljön. • taluppfattning, antal, räkneord, siffersymboler och talföljder enligt barnets färdigheter • klassificering, jämförelse och problemlösning • lekar och uppgifter som utvecklar minnet • Inlärnin g av plats- och jämförelsebegrepp genom lek och rörelse • möjlighet till att bygga, pyssla och modellera 	<ul style="list-style-type: none"> • aktivitet, rörelse, lek och inlärnin g med hjälp av våra sinnen poängteras • inlärnin g i olika lärmiljöer • pengar • vi bekantar oss med olika tidsbegrepp, så som årstiderna, månaderna, veckodagarna, dygnets tider samt klockan

	<ul style="list-style-type: none"> • vi bekantar oss med de vanligaste formerna i vår omgivning • barnet prövar på att mäta både med kroppen och med olika redskap 	
<p>Genom miljöfostran stöds utvecklingen av barnets känsla för miljön och förhållande till naturen</p> <p>Barnet ges naturupplevelser samt lägger en grund för en hållbar livsstil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utfärder i naturen och i närmiljön • vi bekantar oss med växter, djur och naturfenomen med olika sinnen och med hjälp av audiovisuella hjälpmedel • vi funderar över orsaksammanhang och övar oss att dra slutsatser • vi bekantar oss med naturskydd och lär oss att värna om miljön 	<ul style="list-style-type: none"> • vädret • återvinning • glädje över att vistas i naturen • lek och upplevelser • skogens betydelse för den mångsidiga utvecklingen
<p>Vi bekantar oss med undersökande arbetssätt och tekniska lösningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • barnen får hitta på, pyssla och själva bygga olika konstruktioner och lösningar med olika material • vi bekantar oss med tekniska lösningar i vardagen • de tekniska apparaternas egenskaper och funktion 	<ul style="list-style-type: none"> • små undersökningar och experiment

4.3.5 Jag växer och utvecklas

Förmåga att ta hand om sig själv och hantera vardagen ingår i den mångsidiga kompetens som är målet för förskoleundervisningen. Barnet behöver erfarenheter, information och reflektion för att småningom utveckla uppskattning för och färdigheter inom detta område.

MÅL	INNEHÅLL	I LOVISA
<p>Barnet får mångsidiga erfarenheter av motion, känner glädje av att röra på sig och börjar förstå sambandet mellan motion, välbefinnande och hälsa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • grundläggande motoriska färdigheter tränas. Här ingår grovmotoriska färdigheter så som balans- och rörelseförmåga och förmåga att hantera olika redskap, samt finmotorik. 	<ul style="list-style-type: none"> • daglig rörelse i vardagen samt undvikande av stillasittande under längre perioder • Förskole-jippo under våren på sportplanen i Lovisa • En skola i rörelse

<p>Barnet utvecklar sina motoriska färdigheter</p> <p>Barnets kroppskontroll samt förmåga att uppfatta sin egen kropp stärks</p> <p>Alla barn ges möjlighet att delta och att lyckas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • handledd motion samt möjligheter att frivilligt röra på sig både inomhus och utomhus 	<ul style="list-style-type: none"> • utevistelse i olika lärmiljöer i alla väder och under alla årstider
<p>Tillsammans med barnet bekantar vi oss med hälsosam kost samt funderar över dess betydelse för vårt välbefinnande</p> <p>Barnet får lära sig måttlig konsumtion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vi bekantar oss med den finländska matkulturen och de finländska sederna. • vi bekantar oss också med någon annan matkultur genom att utnyttja hemmens sakkunskap • tillsammans med barnen undersöker vi sådan reklam som riktas till barn • konsumentfostran 	<ul style="list-style-type: none"> • dagliga måltidssituationer med hälsosam och mångsidig kost avnjuts tillsammans • vi funderar över betydelsen av måttlig och ansvarsfull konsumtion • mediefostran
<p>Barnet får lära sig förstå betydelsen av att röra på sig, att vila och att ha goda människorelationer för välbefinnandet och hälsan</p> <p>Barnets sociala färdigheter utvecklas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tillsammans med barnet funderar vi över hälsa och dess möjligheter att själva påverka sitt välbefinnande • i vardagliga situationer och med de vuxnas stöd övar sig barnet att ta hänsyn till varandra, samt identifiera och behärska känslor 	<ul style="list-style-type: none"> • under förskoledagen har barnet möjlighet till både avslappning eller vila samt rörelse • barnets förmåga att känna igen och förstå sin sinnesstämning och sitt eget kroppsspråk • övning i att utveckla sina känslomässiga färdigheter
<p>Barnet får information som sin rätt till ett tryggt liv, respektfullt bemötande och integritet</p> <p>Stödja barnets känsla av trygghet och säkerhet</p> <p>Ge barnet färdigheter att be om och söka hjälp vid behov samt handla tryggt i vardagliga situationer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • barnet uppmuntras att be om hjälp i problemsituationer, att berätta om sina bekymmer samt ifall de upplever mobbning • Reglerna för hur man rör sig i trafiken tränas 	<ul style="list-style-type: none"> • säkerhetsfostran • trafikfostran • mediefostran

4.4 Specifika frågor angående språk och kultur

All förskoleundervisning följer samma allmänna mål för fostran och lärande som fastställs i grunderna för förskoleundervisningens läroplan. Barnets varierande språkliga och kulturella bakgrund och färdigheter beaktas i förskoleundervisningen. Förskoleundervisningens mål är att stödja utvecklingen av varje barns språkliga och kulturella identiteter och lära barnet att respektera olika språk och kulturer. Ett särskilt mål är att stödja språkfärdigheterna hos två- och flerspråkiga barn.

I förskoleundervisningen ska **barn med annat modersmål och flerspråkiga barn** få stöd för sin språkutveckling och för utvecklingen av sin identitet och självkänsla. Utvecklingen av barnets kunskaper i svenska främjas inom de olika delområdena av språkkunskap utgående från barnets behov och förutsättningar, både genom ledd verksamhet och i förskolans vardag.

4.4.1 Svenska som andraspråk inom förskoleundervisningen

Språket är ett redskap för uttryck och tänkande. Språket har en betydande roll såväl inom växelverkan och inläringen som inom det att man växer in i en kultur. Språket börjar utvecklas redan tidigt under spädbarnsåldern och i förhållande till andra människor. Språket har en central betydelse då barnet lär sig kulturella och sociala seder samt kommunikationsmodeller.

I grunderna för förskoleundervisningens läroplan (2014) konstateras det att barn med annat modersmål och flerspråkiga barn ska få stöd för sin språkutveckling och för utvecklingen av sin identitet och självkänsla. Utvecklingen av barnets kunskaper i svenska främjas inom de olika delområdena av språkkunskap utgående från barnets behov och förutsättningar. Detta sker både genom ledd verksamhet och i förskolans vardag. Dessutom gör man för barnet i förskoleundervisningen *en plan för barnets lärande*. Innan man uppgör planen har man samlat uppgifter om barnets språkliga färdigheter, tal och hörförståelse.

I Lovisa används en blankett *Uppföljning av det svenska språket* redan inom småbarnspedagogiken. Blanketten ges till förskolläraren som sedan i sin tur använder den när barnet flyttas över till åk 1. Samarbetet och överföring av information mellan småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen är speciellt viktig när barnet har ett annat modersmål. Lovisa har också ett skilt material *Invandrarelevan i Lovisa* i vilket det finns beskrivet *Undervisning i svenska som andra språk* inom småbarnspedagogiken och inom förskoleundervisningen. I samma material finns även undervisningens mål, innehåll och metoder beskrivna.

Undervisningen i svenska som andra språk är målinriktad och regelbunden undervisning som ges till barn med annan språklig eller kulturell bakgrund. Det rör sig om styrning av barnets verksamhet i vardagen. Undervisningen har som utgångsläge verksamheten, leken och att den

utgår från barnet. En stimulerande inlärningsmiljö och en aktiv vuxen motiverar och erbjuder mångsidiga möjligheter till att öva svenska. Den vuxna ska öppna nya begrepp för barnet och använda så bra och exakt språk som möjligt i alla undervisningssituationer. För barn av olika språklig och kulturell bakgrund ordnas i mån av möjlighet egna strukturerade undervisningsstunder på svenska som till sin nivå är lämpliga för vart och ett barn. Målet är att barnet lär sig vardagslivets basvokabulär och använder den på ett naturligt sätt i olika situationer. Att öka vokabulären, att bli rutinerad med begrepp samt att förstå och följa instruktioner är centrala innehåll för undervisningen i svenska som andraspråk.

I den pedagogiska planeringen beaktas att alla situationer är inlärningssituationer, samt att alla vuxna bär ett pedagogiskt ansvar. Den pedagogiska planeringen och genomförandet ses både i de vardagliga rutinerna och i undervisningen. Den vuxna använder ett gott vardagsspråk (lättförstått språk), periodiserar sitt tal och ger en instruktion åt gången då de agerar med barnet. Ett gott samarbete mellan vårdnadshavare och förskola har en central roll i inläring av ett nytt språk.

4.4.2 Invandrabarnet i Lovisa

Med invandrare avses personer som i bestående syfte flyttat till ett land. Sålunda klassas barn som är asylsökande, flyktingar, återvandrare och immigranter eller som av andra orsaker flyttat till Finland samt barn som i Finland fötts till familjer med invandrabakgrund som invandrare.

Invandrare under 18 år omfattas av lagen om grundläggande utbildning. Läroplikten för barn som bor stadigvarande i Finland börjar det år de fyller 7 år och slutar då den grundläggande utbildningens lärokurs har avlagts eller det har gått 10 år sedan läroplikten började.

Det är viktigt att barn med invandrabakgrund också fortsätter studera sitt modersmål. Det att man behärskar bra sitt modersmål utgör grunden för att de kognitiva färdigheterna och ett balanserat känsloliv utvecklas, samt för att man lär sig övriga språk. Kommunerna har inte förpliktats att ge undervisning i det egna modersmålet, och invandrabarnet måste inte delta i dylik undervisning. Undervisning av det egna modersmålet är undervisning som kompletterar den grundläggande undervisningen.

Syftet med Svenska som andra språk -undervisningen är att utveckla elevens färdigheter i svenska så att eleven kan studera i en sådan grupp inom den allmänna undervisningen som motsvarar elevens ålders- och kunskapsnivå.

Ett barn lär sig tämligen fort att prata svenska. Språkinläringen beror på många faktorer. Barnets ålder samt hemmets, förskolans och samhällets stöd kan vara avgörande för hur snabbt ett barn lär sig språket. Det tar 1–2 år för vardagsspråket att utvecklas. Däremot tar det vanligtvis 3–8 år att lära sig tillräcklig svenska för att nå infödd nivå i andraspråkstillägandet och för djupgående akademiska studier. Därför behöver elever med främmande modersmål eventuellt undervisning i svenska som andra språk under hela den grundläggande utbildningen.

5 Stöd för barnets växande och lärande

Barn som deltar i förskoleundervisning omfattas av stöd för växande och lärande enligt lagen om grundläggande utbildning. Enligt lagen har barnet rätt att få tillräckligt stöd genast när behov uppstår. Det finns tre nivåer av stöd för växande och lärande: allmänt, intensifierat och särskilt stöd.

Det är viktigt att behovet av stöd identifieras och att stöd för växande och lärande ges på ett tidigt stadium för att förhindra att problemen växer och blir mera komplicerade.

Mångsidig respons och information om lärandet används metodiskt för att uppmuntra och handleda barnet. På det viset blir barnet medvetet om hur det egna lärandet framskrider.

Principen är att behovet av stöd bedöms och beslut om stöd enligt lagen om grundläggande utbildning fattas så fort som möjligt efter att förskoleundervisningen inletts. Ofta har barnets behov av stöd observerats redan innan förskoleundervisningen inletts. Samarbete mellan förskoleundervisningen, barnets tidigare småbarnspedagogik, rådgivningen och vårdnadshavarna bidrar till kontinuitet i barnets välbefinnande och lärande. Information om stödåtgärder som barnet eventuellt fått före förskolan utnyttjas i förskoleundervisningen.

Barnet ges stöd i den egna förskolegruppen genom olika flexibla arrangemang. Om barnet utöver förskoleundervisning också utnyttjar för- och eftermiddagsvård, samarbetar förskolepersonalen och den övriga personalen inom småbarnspedagogiken i frågor som gäller stödet för barnets växande och lärande.

Undervisningen och fostran ordnas i samarbete med vårdnadshavarna så att varje barn får undervisning, handledning och stöd enligt sin utvecklingsnivå och sina behov. När ett barn har behov av stöd ökar betydelsen av samarbete med vårdnadshavaren. Barnet deltar i samarbetet på ett ändamålsenligt och lämpligt sätt.

Det är viktigt att förskolepersonalen kontaktar vårdnadshavaren genast om det framgår att ett barn har problem i utvecklingen eller lärandet eller barnets välbefinnande är i fara. Vårdnadshavaren ges tillräcklig information om till exempel hur barnets ärenden behandlas, hur uppgifter fås och lämnas ut samt om sekretessrelaterade frågor. Vårdnadshavaren uppmuntras att för sin del stödja sitt barn i att nå sina mål. Målet är att handla i samförstånd med barnet och vårdnadshavaren. Det är bra att föräldrarna vet att varken de eller barnet kan vägra att ta emot stöd för växande och lärande och att deras samtycke inte behövs för att bedöma behovet av stöd eller för att planera stödet. Barnet kan också behöva stöd inom den individuella elevvården. Detta stöd grundar sig på frivillighet och förutsätter vårdnadshavarens samtycke.

Processen för anordnandet av stöd i Lovisa beskrivs närmare i bilagan *Handboken för ordnandet av stöd och elevvård*.

6 Elevvård

I takt med att barnets uppväxtmiljö och verksamhetsmiljön i förskolan förändras, har elevvården blivit en allt viktigare del av förskolans kärnverksamhet. Elevvården hänger nära samman med förskoleundervisningens uppdrag att skapa gynnsamma förutsättningar för barnets växande, utveckling och lärande. Elevvårdsarbetet utgår från barnets bästa.

Barnet har rätt att avgiftsfritt få den elevvård som behövs för att kunna delta i förskoleundervisningen. Elevvården i förskoleundervisningen gäller också barn som omfattas av förlängd läroplikt. Elevvård innebär att främja och upprätthålla barnets lärande, goda psykiska och fysiska hälsa, sociala välbefinnande samt verksamhet som ökar förutsättningarna för dessa i förskolan. Elevvården består i första hand av förebyggande, gemensam elevvård som stödjer hela förskolan. Utöver det har barnen också rätt till individuell elevvård. Yrkesövergripande samarbete är centralt inom elevvården. Elevvårdsarbetet ska grunda sig på konfidentialitet och respekt för barnet och vårdnadshavaren samt på att man stödjer deras delaktighet.

Elevvården är en viktig del av verksamhetskulturen i förskolan. Till den gemensamma elevvården hör att följa upp, utvärdera och utveckla välbefinnandet i förskolan och förskolegrupperna. Dessutom ska man se till att förskolemiljön är hälsosam, trygg och fri från hinder. Gemensamma förfaringsätt ska utvecklas i samarbete med småbarnspedagogiken, rådgivningen och övriga kommunala myndigheter och aktörer som främjar barnens välbefinnande.

Att barnen och vårdnadshavarna är delaktiga och får sin röst hörd i frågor som gäller den gemensamma elevvården är viktigt och stärker välbefinnandet. Den gemensamma elevvården ska skapa förutsättningar för samhörighet, omsorg och öppen kommunikation i förskolan. Förfaringsätt som ökar delaktigheten hjälper också till att förebygga och upptäcka problem i ett tidigt skede och ordna det stöd som behövs. Barnet har rätt till trygga lärmiljöer. Det innebär såväl fysisk och psykisk som social trygghet.

Utgångspunkten i förskoleundervisningen är att garantera barnens och personalens säkerhet i alla situationer. En lugn atmosfär främjar arbetsron. Anordnaren av förskoleundervisning ska som en del av elevvårdsplanen för förskoleenheten utarbeta en plan för att skydda barnen mot våld, mobbning och trakasserier. Om det förekommit trakasserier, mobbning eller våld i förskolan eller på väg till eller från förskolan, ska förskoleläraren, daghemsföreståndaren eller rektor informera vårdnadshavarna till de inblandade barnen.

Omsorg om byggnaden, undervisningslokaler och läromedel bidrar till en hälsosam och trygg miljö. Till främjande av trygghet hör också de förfaringsätt som gäller transporter till och från förskolan, datasäkerheten och att förebygga olyckor. Ifall förskoleundervisningen ordnas i anslutning till skolan, ska man vid undersökningar av skolmiljön och välbefinnandet även ta förskolan i beaktande

Elevvården i förskoleundervisningen och planerna som anknyter till den regleras i lagen om elev- och studerandevård.

I Lovisa har styrgruppen för elevvård utarbetat en gemensam botten för de skolvisa elevvårdsplanerna i enlighet med föreskrifterna från utbildningsstyrelsen den 3.3.2014. Förskolorna uppdaterar på hösten och utvärderar på våren sina planer och skickar dem till styrgruppen som ansvarar för planering, styrning och utvärdering av utbildningsanordnarens elevvård.

I Lovisa används *Handbok för ordnande av stöd och elevvård inom den grundläggande utbildningen*. Handboken har skickats till samtliga skolor och den finns även i digital form och som bilaga i läroplanen.

Speciallärarteamen och specialbarnsträdgårdslärarna samlas regelbundet till gemensamma träffar.

Barnet har vid övergången från förskola till nybörjarundervisning möjlighet till habiliterande specialklassundervisning på heltid inom särskilt stöd. Specialklassundervisning på heltid ges vid Generalshagens skola.

7 Bilagor

Loviisan kulttuuripolku Kulturstigen i Lovisa

Esiopetus: Yhteistyö kirjastojen kanssa (satutunnit, kirjaleikit -> diplomi & kirjastokortti keväällä)

Förskolan: Samarbete med bibborna (sagostunder, boklekar -> diplom & bibbakort på våren)

1 lk tanssi (yhteistyössä Tanssiopiston kanssa), 2x/ryhmä
1 klass dans (I samarbete med dansinstitutet)

2 lk kuvataide, tutustuminen Bongan linnaan, opastus + tehtävät
2 klass bildkonst, Bonga slott

3 lk kirjallisuus (sis. Kirjavinkkauksen kouluissa)

3 klass litteratur (inkl. Bokprat i alla skolor)

4 lk musiikki, biisintekotyöpaja (Konserttikeskus), 90 min./ryhmä

4 klass musik

5 lk paikallishistoria (yhteistyössä Loviisan oppaiden kanssa)

5 klass lokalhistoria (I samarbete med Lovisa guider)

6 lk näyttämötaide, Minna Valkama 2xryhmä,

6 klass scenkonst

7 lk museoyhteistyö (kaupungin museot tutuiksi. Mm. 1800-l. Historia)

7 klass Museisamarbete (Presentation av stadsmuseet. Bl.a. 1800-t. historia)

8 lk elokuva (yhteistyössä Kino Marilynin kanssa)

8 klass filmer (I samarbete med Kino Marilyn)

9 lk kulttuuriretki Helsinkiin (teatteri, näyttely, konsertti yms.)

9 klass kulturresa till H:fors (teater, utställning, konsert el. dyl.)